

ai. Ko nga tangata e mohio ana ki nga waiata ki nga kōrero tawhito, me tuku aua waiata ki tetahi mema o taua Komiti, ki *Te Toa Takitini* ranei. Ka mau tonu te 16 wharangi o *Te Toa Takitini*, a ma nga wharangi e wha a te Poari ka eke ai nga wharangi o ta tatou pepa ki te 20 i te marama.

Rev. A. O. Wiremu.

TENEI kua moe i te moengaroa tenei o nga matua o te iwi Maori. Kaore i roa te paanga mai o tona mate, ka moe nei. I mate atu ia ki Whanganui. I tino mau pai i a Te Wiremu te reo Maori. Kaore hoki ia i whakarere i tona iwi Maori a mate noa.

He tamaiti ia na Mita Eruera Wiremu, Kai-whakawa o te Kōsti Whenua Maori i mua, he mokopuna na Henare Wiremu, ara Te Wiremu Karuwha, i u mai nei ki Nu Tireni i te tau 1823.

No te tau 1880 ka whakapangia hei Minita. I te tau 1882 ka noho hei Kai-whakaako mo Te Raukahikatea kura Minita. No te tau 1885 ka haere ki Putiki, Whanganui. Mai i tera tau tae noa mai ki naianei, kaore ia i wehe atu i tana iwi i a Whanganui.

Ko tetahi o ana tamariki ara ko W. G. Wiremu, B.A., kei tona tuunga i roto i te Hahi, i roto hoki i a Whanganui. Ko tetahi, ara ko Ulrick, he takuta kei Whanganui ano. Ko tetahi kei te mahi paamu i te takiwa ki Pamutana. Kotahi te tamahine. Kei te mihi atu *Te Toa Takitini* ki te whanau ka mahue pani nei. Ma te Atua koutou, me nga iwi o Whanganui, e whakamarama i roto i tenei kapua pouri kua uhia nei ki a koutou i tenei ra.

Haere e koro, ki tou okiokinga. Haere ki te Ariki atawhai.

1. TE TURE, TONA HANGANGA, ONA WHAKAHAERENGA.

Na A. T. Ngata, M.A., M.P.

E FINO marama ai te iwi Maori ki enei take, me timata mai nga whakamarama i te kaupapa o nga Ropu whaimana ki te hanga i nga ture.

I roto i nga iwi katoa o te ao, mai onamata, tera tetahi ropu, tetahi tangata, tetahi huihuinga tangata ranei, e mana ana ki te whakatakoto i tetahi tikanga, hei whakarite i te noho a te iwi, hei whakatau i nga raruraru, hei whiu i nga he. Ko te tohu tenei o te mana o te tikanga, ko te whiwhi o te ropu, o te tangata whakatakoto tikanga ranei i te mana whiu ina takahia taua tikanga. Ki etahi iwi ki te Kiingi te mana, ki etahi ko te Hahi, ki etahi ko te huihuinga rangatira, ki etahi ko te huihuinga o nga mangai o te iwi. Kei raro i a ratou, e rongorongo ana ki a ratou whakatau, ko nga ropu ringa kaha, hoia, pirihihi, mana,